

Can Torras

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Josep Anselm Clavé, 42.
Alçada: 216

Coordenades:

Latitud: 41.436577575627
Longitud: 1.86587870121
UTM Est (X): 405250
UTM Nord (Y): 4587844

Classificació

Número de fitxa 08091 - 151
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Noucentisme
Segle XX
Any 1917
Autoria de l'element: Francesc de Paula Nebot i Torrens (arquitecte)
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: La casa mostra símptomes d'abandonament.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8353-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2654
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 5381007DF0858S0001XD

Fitxes associades:

[Jardí de can Torras](#)

Autoria de la fitxa

Martí Picas. INSITU SL

Data de registre de la fitxa:

dc., 15/05/2024 - 20:18

Descripció

La torre de can Pàmias i la torre de can Torras, ambdues situades a prop de la font de Cantillepa, són exemples destacats d'arquitectura noucentista i comparteixen característiques estilístiques similars. Aquestes torres d'estiueig es troben enmig d'extensos jardins amb zones boscoses, isolades del context urbà immediat, la qual cosa les fa punts de referència destacats en el paisatge local.

El disseny de l'edifici can Torras, en particular, destaca per la seva forma quadrangular. Es tracta d'una de les torres més elegants del terme de Gelida, i també un dels primers exemples de grans torres d'estiueig construïdes al poble.

D'estil afrancesat amb aire de palauet francès la teulada de pissarra destaca especialment per la mansarda. Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic l'edifici destaca per disposar d'unes grans sales interiors, l'extraordinària qualitat dels materials utilitzats i els jardins que l'envolten amb palmeres, pins, avets i plantes tropicals.

Observacions:

Segons la senyalització de la Ruta Modernista, figura el nom de les torres com Can Pàmias i Can Torras, tot i que també s'anomena a les dues torres Can Pàmies i Can Torres.

Història

La història de can Torras de Gelida l'hem de situar en el context de finals del segle XIX i el primer quart del segle XX. Situada en el carrer Anselm Clavé aquesta es tracta d'una gran torre residencial d'estiueig.

Lluís Riu i Mercè Compte (2018) analitzen el fenomen de l'estiueig al poble de Gelida des d'una òptica de pràctica habitual entre la burgesia a principis del segle XX, influenciat pels corrents higienistes que van emergir en resposta a la creixent industrialització de la nova Barcelona, i que va trobar a Gelida un entorn que reunia unes condicions immillorables. Aquest moviment buscava espais naturals, tant marítims com muntanyencs, que oferissin un ambient net i sec per ser considerats ideals per a la recuperació de la salut i el benestar. Aquests llocs, sovint caracteritzats per la presència de fonts, especialment aquelles de propietats medicinals, es van convertir en destinacions predilectes per a aquests grups socials. A mesura que els mitjans de transport es van desenvolupar i millorar, va ser possible consolidar diversos nuclis d'estiueig en localitats anteriorment inaccessibles i allunyades de les zones més afectades per la contaminació urbana. Això va facilitar l'establiment de centres on la burgesia podia evadir-se temporalment de l'ambient urbà contaminat, buscant refugi en entorns més purs i saludables. Aquesta pràctica no només reflectia una cerca de lloc per al descans sinó també una manifestació dels ideals de salut i higiene que predominaven en aquell període. Daniel Garcia Peris (2018) reforça també aquesta característica d'estiueig: "... Gelida ja era motiu d'atracció abans d'edificar-hi algunes cases emblemàtiques de l'estiueig com Can Pàmias i Can Torras."

Aquest gran casal construït l'any 1917, en els primers temps d'estiueig a Gelida va ser un projecte de

l'arquitecte Francesc de Paula Nebot i Torrens (1883 - 1965) i el propietari, l'arquitecte i empresari Joan Torras Puig, un important industrial del sector metal·lúrgic Barceloní, propietari de la Foneria Torras Herreria y Construcciones. Torras i Nebot eren amics de joventut i li encarregà la construcció d'una segona residència a Gelida, per la recomanació mèdica que li havia fet el metge a la seva esposa, Assumpció Ferrer, per tal de trobar un clima més sec. La torre fou remodelada poc després, l'any 1920, pel mestre d'obres Delfí Mas i Valls, membre de la nissaga de constructors i arquitectes Mas de Gelida, incorporant alguns espais i detalls nous a l'edifici, deixant-lo tal com el veiem actualment. La visió de la casa i el jardí a través de la reixa de ferro és l'única de què es disposa des del carrer, ja que la resta del perímetre consta de mur i tanca verda. Nebot també va incorporar al projecte un disseny específic d'estil noucentista per la proposta del jardí.

Francesc de Paula Nebot i Torrens va completar la seva titulació com a arquitecte el 1909 i va exercir com a catedràtic de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona a partir de 1912. Director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona durant dos períodes, 1923-1936 i 1940-1953. Fou responsable del projecte de la plaça Catalunya entre 1924 i 1926. Nebot va ser coautor de la remodelació del Palau Reial de Pedralbes amb Eusebi Bona entre 1919 i 1924. Es va destacar per la seva obra en edificis públics marcant l'estil noucentista i reflectint un èmfasi en l'art i l'arquitectura pública i privada.

El treball de Joan Rosselló i Raventós (1990) recull l'obra i l'activitat de la nissaga dels Mas, una família de paletes, constructors i arquitectes que han tingut una presència molt important en la vida de Gelida durant els segles XIX i XX. La configuració de la Gelida moderna no seria la mateixa sense aquesta influència, la qual ha significat, entre altres aspectes, la introducció del Modernisme a Gelida, la construcció de molts edificis representatius i la redacció del primer Pla General d'Urbanisme a principis de 1980.

Des de la primera meitat del segle XIX, els Mas han intervingut sense interrupció en el procés de construcció de la Gelida actual, amb dos-cents anys d'una activitat amb repercussió pública. La família Mas ha destacat com a paletes, constructors i arquitectes a Gelida, amb la voluntat de dominar el sector de la construcció local per assegurar-ne l'activitat, fins al punt d'implicar-se políticament com un instrument més. Aquests constructors eren coneixedors de l'ofici i dels mecanismes per desenvolupar-lo, i també estaven dotats d'una considerable dosi de creativitat i audàcia que s'ha anat manifestant a les diferents generacions. La nissaga va iniciar-se amb la figura de Mariano Mas i Morros (1799-1880), nascut a Capellades, qui es va traslladar a Gelida al voltant de 1825. A partir d'aquí, els projectes i les construccions s'han succeït en diferents generacions.

L'herència constructiva de Mariano Mas va ser recollida pel seu hereu, Francisco Mas i Romana, que es va dedicar de ple a l'ofici de constructor de cases consolidant la nissaga al poble entre 1860 i 1886. La següent generació va bifurcar l'activitat de la família. L'hereu, Mariano Mas i Civil, es va mantenir a l'empresa familiar, mentre que el segon fill, Lluís Mas i Civil es va dedicar a la construcció de cases i va ser el primer Mas que es va decidir a projectar obertament.

La prematura mort de Lluís Mas el 1906 va obligar el seu fill, Delfí Mas i Valls (1887-1960) a enfrontar-se al negoci a l'edat de dinou anys. Delfí va buscar la presència d'arquitectes de prestigi en les seves obres i va construir gran part de l'arquitectura de prestigi de l'època. Malgrat que les obres públiques de l'Ajuntament semblaven dominades pels Mas Mariano i Joaquim, Delfí Mas també va intervenir en algunes construccions institucionals.

Bibliografia

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Andana Edicions.

RIUS, Lluís, COMPTE, M. Mercè (2018): "Els primers jardins de Gelida" Programa de Festa Major 2018, Ajuntament de Gelida. Regidoria de Cultura, Gelida, p. 90.

ROSELLÓ, Joan (2018). L'arquitectura de Joan Pascual Batlle dins del marc de la societat de Gelida de finals del segle XIX. La Quaderns Gelidencs d'Història i Societat – 6. Ajuntament de Gelida.

ROSSELLÓ, Joan (1990). "Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida". Miscel·lània Penedesenca, pp. 493-512.

ROSSELLÓ, Joan (1989). "L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès". Miscel·lània penedesenca, Vol. 13, pp. 421-437.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Els Mas, nissaga de paletes, constructors i arquitectes de Gelida](#)

[L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès](#)

[Programa Festa Major 2018](#)

